

De man, hij wankelt

Relatieconflicten bij Blauwe Maandag Cie

Blauwe Maandag Cie bracht ongeveer gelijktijdig twee premières uit : *Voader* en *Losing Time*. *Voader* gaat een interessante dialoog aan met de naturalistische traditie, terwijl *Losing Time* de esthetiek van het Amerikaanse televisiefeuilleton citeert. Twee relevante opvattingen van repertoiretheater.

Een man en een vrouw op de trein. Een vrij groot leeftijdsverschil. Handen, poriën, aders, huidskleur, vertellen van hun leven, van hun tijd. Man en vrouw, vraag ik me af, of moeder en zoon. Hoe praten ze met elkaar ? Keuvelend, samenzweerderig, hoffelijk, kirrend, fluisterend ? Hoe zitten ze ? Raken ze mekaar aan ? Vluchtig, intens, intiem ?

Een man een vrouw aan tafel. Ze praten over het werk, de vakanties, anekdotes, gebeurtenissen. Zij snelen onrustig. Haar toon en blik vragen hem om bevestiging. Zij kijkt hem soms even aan. Oogcontact dat stevast door hem onderbroken wordt. Op dooie momenten valt hij in, onderbreekt haar verhaal, luid met veel toonhoogteverschillen. Hij heeft schijnbaar niet geluisterd, want hij overlapt en herhaalt. Betreft haar niet in de conversatie. Spreidt zich aan tafel uit. Ziet zij dat ook ? Hoe ervaart ze dat ? Hoe lang zijn ze al samen ? Welk soort mechanismen hebben zich genesteld ? Wat bindt, wat scheidt ?

Relaties. Betrekkingen tussen mensen die gekleurd worden door een complexe gevoelswereld. En hoe zich dat uit in lichaam en blik, ogen en handen, stemgedrag. De zichtbaar gemaakte binnenkant. Of het ondoordringbare oppervlak. Versluiting en spel.

Relaties. Betrekkingen tussen wat je weet en nog vermoedt. Van het zichtbare en onzichtbare. Van lichaam en taal. Iets wordt zichtbaar in relatie met een ruimte. Iets krijgt betekenis in relatie met een context. We zien geen vormen als vorm, maar dingen om op te zitten, om te eten, om van

te houden (Smets). We denken altijd na, in temporele zin : in het spoor van anderen (Lyotard). We spreken, lezen altijd in relatie met een ander lezen, spreken (Foucault). De wereld als een netwerk van relaties waarin de werkelijkheid verschijnt en verdwijnt.

Relaties ook bij Blauwe Maandag Compagnie. Op een eerste niveau als inhoudelijk thema : zowel *Losing Time* als *Voader* gaan over relaties als conflict tussen man en vrouw, als strijd tussen de sexen. Relaties ook op een ander niveau, op dat van de theatraal-culturele voorstelling : er is een spanningsboog te trekken tussen deze produkties en een traditie van overgeleverde opvattingen; er valt ook iets te zeggen over de verhouding met het culturele erfgoed; en er is een duidelijke invloed van een opgedrongen, nieuw cultureel patroon. Relaties onderling tussen twee produkties die op hetzelfde moment in een parallel circuit door Vlaanderen en Nederland toeren. Relaties ten slotte in de omschrijving en plaatsbepaling van het werk : om de eigenheid te benoemen ben je nl. geneigd te vergelijken met en af te zetten tegen wat reeds bekend en vertrouwd is. Allerlei namen doemen dan op : Norén en Claus, Art en Pro en The Wooster Group, David Hockney en Munch, Amerikaanse rap en zwarte blues.

Verzegeld vlees

De geschiedenis van BMC (zie *Etcetera* 20 :36-40) laat een spoor na van opengebroken teksten. Verzegeld vlees dat zijn inhoud heeft prijsgege-

ven in een nieuwe legering. Perceval en Joosten kozen tot nog toe voor zeer diverse teksten : van Grieks tot Elizabethaans, van epiek tot cinema, van *Don Quichotte* tot *Zomergasten*. Rode draad in de tekstbehandeling is de grote vrijheid die men zich neemt om de tekst aan te passen : men schraapt en schikt, peilt en polst, tot er een eigen mededeling, een eigen theatraal traject zichtbaar wordt. Men zoekt daarbij niet naar de geconsacreeerde auteurs, schuimt niet de markt af van de nieuwe creaties waarop de andere repertoire-gezelschappen zo gretig azen, maar geeft o. a. middels teksten, autonoom commentaar op individu en samenleving. Je gaat niet naar BMC om het repertoire dat ze spelen, maar omwille van theatergehalte en -gestalte die via de behandeling van het tekstmateriaal bereikt worden.

Dit seizoen is de thematische kern -die ondanks alle diversiteit voordien al sterk rond relaties cirkelde- opvallend coherent. Sterk simplifiërend zou je het repertoire van dit seizoen kunnen samenvatten als : de onnozelheid van de man. De man die in *Losing Time* van John Hopkins denkt dat hij een makkelijke prooi heeft en zijn rode kam hanig rondstrooit; of juist afgeschrikt wordt door expliciete uitdaging en zijn gefronste stam korzelig opplooit. De man die in Strindbergs *Voader* destructief te pletter loopt tegen sluipende twijfel over zijn vaderschap. De man die in *Le cocu magnifique* van Crommelynck de halve dorpsbevolking in zijn slaapkamer inviteert : liever de zekerheid van de horens, dan de blijvende twijfel aan de trouw van zijn vrouw.